

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 364a ust. 14 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, zgodnie z którym minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwany dalej „ministrem”, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór wniosku o nadanie Medalu „Zasłużony dla Nauki Polskiej *Sapientia et Veritas*” (łac. Mądrość i Prawda), zwanego dalej „Medalem”, i sposób jego składania;
- 2) sposób postępowania w sprawach o nadanie i pozbawienie Medalu;
- 3) wzory odznak Medalu i wzór legitymacji potwierdzającej nadanie Medalu, zwanej dalej „legitymacją”;
- 4) sposób wręczania, noszenia i przechowywania odznaki Medalu;
- 5) sposób ponownego wydawania odznaki Medalu i wydawania duplikatu legitymacji;
- 6) wysokość opłaty za ponowne wydanie odznaki Medalu i wydanie duplikatu legitymacji oraz sposób jej wnoszenia.

Ustawą z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1117) do ustawy dodano art. 364a, mocą którego wprowadzono rozwiązania umożliwiające ministrowi nadawanie odznaczenia resortowego – Medalu za szczególne zasługi dla szkolnictwa wyższego i nauki, w tym za wybitne osiągnięcia w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej lub organizacyjnej. Dodane przepisy, w tym przytoczony powyżej przepis upoważniający do wydania rozporządzenia, weszły w życie z dniem 1 października 2022 r. W związku z powyższym niezbędne jest wydanie projektowanego rozporządzenia.

Zgodnie z § 2 projektowanego rozporządzenia wnioski o nadanie Medalu, zwany dalej „wnioskiem”, będzie mógł zostać złożony do ministra w terminie do dnia 15 grudnia. Proponowany termin składania wniosków ma umożliwić ich ocenę oraz nadanie Medalu w terminie do dnia 30 stycznia następnego roku, a także wręczenie odznak Medalu podczas uroczystości z okazji Dnia Nauki Polskiej, będącego świętem państwowym przypadającym w dniu 19 lutego, ustanowionym ustawą z dnia 9 stycznia 2020 r. o ustanowieniu Dnia Nauki Polskiej (Dz. U. poz. 181). W myśl art. 364a ust. 3 ustawy wniosek może złożyć: inny minister kierujący działem administracji rządowej, kierownik urzędu centralnego, wojewoda, organ jednostki samorządu terytorialnego, osoba kierująca podmiotem systemu szkolnictwa

wyższego i nauki wymienionym w art. 7 ustawy, przewodniczący Komitetu Polityki Naukowej, władze statutowe instytucji przedstawicielskich środowiska szkolnictwa wyższego i nauki, organizacji społecznych, stowarzyszeń, reprezentatywnych organizacji związkowych lub reprezentatywnych organizacji pracodawców, a także ambasador, kierownik przedstawicielstwa dyplomatycznego, stałego przedstawicielstwa przy organizacji międzynarodowej lub urzędu konsularnego Rzeczypospolitej Polskiej. Z uwagi na krąg podmiotów uprawnionych do składania wniosków oraz w celu zapewnienia sprawności postępowania w sprawie nadania Medalu proponuje się, aby wnioski były sporządzane w postaci elektronicznej i opatrywane podpisem zaufanym albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym oraz składane za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej ministra. Jednocześnie, mając na uwadze fakt, że niektóre organizacje społeczne mogą nie posiadać elektronicznej skrzynki podawczej lub nie dysponować podpisem zaufanym albo podpisem elektronicznym, wprowadzono możliwość sporządzenia wniosku w postaci papierowej i złożenia go za pośrednictwem wyznaczonego operatora pocztowego.

Wniosek będzie sporządzany zgodnie z wzorem określonym w załączniku nr 1 do projektowanego rozporządzenia. Zakres danych i informacji przewidzianych we wzorze wniosku obejmuje dane i informacje wymagane przez art. 364a ust. 4 ustawy. Ponadto w odniesieniu do osoby fizycznej przedstawionej do odznaczenia będzie wymagane podanie jej nazwiska rodzowego lub poprzednio używanego, w celu weryfikacji zasług i osiągnięć uzyskanych przez nią w okresie, gdy posługiwała się innym nazwiskiem niż używane w terminie składania wniosku. Ze względu na to, że Medal może być nadany również osobie nieposiadającej obywatelstwa polskiego, proponuje się podanie we wniosku informacji o obywatelstwie tej osoby. Natomiast wymaganie podania we wniosku informacji o miejscu zatrudnienia i stanowisku – w przypadku osoby fizycznej, a w przypadku osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej – informacji o rodzaju działalności, będzie służyło wykazaniu zakresu aktualnej działalności prowadzonej przez podmiot przedstawiony do odznaczenia. Przedstawienie przez wnioskodawców danych i informacji w jednolity i usystematyzowany sposób umożliwi sprawne dokonanie oceny wniosku i nadanie Medalu.

Zgodnie z § 3 projektowanego rozporządzenia wniosek zostanie poddany ocenie formalnej, dokonywanej przez urząd obsługujący ministra, oraz ocenie merytorycznej, dokonywanej przez zespół doradczy powołany przez ministra. W przypadku gdy w trakcie oceny formalnej wniosku zostaną stwierdzone braki formalne, wnioskodawcy będzie

wyznaczany 14-dniowy termin do uzupełnienia wniosku, pod rygorem pozostawienia go bez rozpoznania. W związku z powyższym ocenie merytorycznej zostaną poddane wyłącznie te wnioski, które będą spełniały wymagania formalne. Po dokonaniu oceny merytorycznej wniosku zespół doradczy sporządzi opinię dotyczącą szczególnych zasług podmiotu przedstawionego do odznaczenia dla szkolnictwa wyższego i nauki, w tym jego wybitnych osiągnięć w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej lub organizacyjnej. Ocena zespołu doradczego będzie uwzględniana przez ministra przy nadawaniu Medalu.

W myśl § 4 projektowanego rozporządzenia minister będzie nadawał Medale po rozpatrzeniu wniosków uprawnionych podmiotów, w terminie do dnia 30 stycznia. Zgodnie z art. 364a ust. 3 ustawy minister może nadać Medal również z inicjatywy własnej. Projektowane rozporządzenie przewiduje, że będzie to mogło nastąpić w dowolnym terminie. Rozwiązanie to umożliwi ministrowi nadanie Medalu np. w przypadku uzyskania informacji o osiągnięciu przez dany podmiot szczególnych zasług dla szkolnictwa wyższego i nauki po terminie nadania Medalu w trybie wnioskowym albo w przypadku śmierci osoby szczególnie zasłużonej dla szkolnictwa wyższego i nauki.

Zgodnie z art. 364a ust. 5 ustawy Medal posiada trzy stopnie:

- 1) pierwszy – Złoty Medal „Zasłużony dla Nauki Polskiej *Sapientia et Veritas*”;
- 2) drugi – Srebrny Medal „Zasłużony dla Nauki Polskiej *Sapientia et Veritas*”;
- 3) trzeci – Brązowy Medal „Zasłużony dla Nauki Polskiej *Sapientia et Veritas*”.

Powyższe rozwiązanie zostało wprowadzone w celu umożliwienia uhonorowania podmiotu przedstawionego do odznaczenia odpowiednio do jego zasług lub osiągnięć. Wzory odznak Medalu uwzględniające stopnie Medalu zostały określone w załączniku nr 2 do projektowanego rozporządzenia.

W myśl § 5 projektowanego rozporządzenia odznaki Medalu będą wręczane w uroczystych okolicznościach zapewniających godne uhonorowanie odznaczanego podmiotu. Minister poinformuje podmioty, którym nadano Medal, o terminie i miejscu wręczenia odznak Medalu. Odznaki Medalu nadanego po rozpatrzeniu wniosków uprawnionych podmiotów będą wręczane podczas uroczystości z okazji Dnia Nauki Polskiej, natomiast nadane z inicjatywy własnej ministra – będą mogły zostać wręczone również w innym terminie.

Projektowane rozporządzenie określa również komu – w zależności od konkretnej sytuacji oraz przynależności do grupy podmiotów wymienionych w art. 364a ust. 2 ustawy – będzie mogła zostać wręczona odznaka Medalu. Zgodnie z tym przepisem Medal może zostać

nadany osobie fizycznej, w tym nieposiadającej obywatelstwa polskiego, osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, przy czym osobie fizycznej może zostać nadany również pośmiertnie. Co do zasady odznaka Medalu będzie wręczana podmiotowi, któremu nadano Medal – jeżeli podmiotem tym będzie osoba fizyczna albo osobie reprezentującej podmiot – jeżeli podmiotem tym będzie osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej. W przypadku braku możliwości uczestniczenia wskazanych osób w uroczystości wręczenia odznaki Medalu, będzie ona wręczana osobie upoważnionej przez osobę fizyczną albo przez osobę reprezentującą osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której nadano Medal. W przypadku nadania Medalu osobie fizycznej pośmiertnie odznaka Medalu będzie wręczana członkowi jej rodziny, a w przypadku braku członka rodziny – wnioskodawcy.

W myśl art. 364a ust. 8 ustawy podmiot, któremu nadano Medal, otrzymuje odznakę Medalu wraz z legitymacją. Wzór legitymacji został określony w załączniku nr 3 do projektowanego rozporządzenia.

Projektowane rozporządzenie przewiduje, że osoba, której wręczono odznakę Medalu wraz z legitymacją, będzie obowiązana potwierdzić ich odbiór przez złożenie czytelnego podpisu na liście podmiotów, którym nadano Medal. Jeżeli natomiast osobisty odbiór odznaki Medalu wraz z legitymacją przez uprawnioną osobę nie będzie możliwy, zostaną one doręczone przesyłką rejestrowaną za pośrednictwem wyznaczonego operatora pocztowego.

Przepisy § 6 i § 7 projektowanego rozporządzenia określają sposób noszenia odznaki Medalu i jej przechowywania.

Osoba fizyczna, której nadano Medal, będzie obowiązana nosić odznakę Medalu podczas uroczystości organizowanych w szczególności z okazji świąt państwowych: na szyi – w przypadku nadania jej Medalu pierwszego stopnia – Złotego Medalu „Zasłużony dla Nauki Polskiej *Sapientia et Veritas*” albo na lewej stronie piersi, bezpośrednio po orderach i odznaczeniach państwowych – w przypadku nadania jej Medalu drugiego stopnia – Srebrnego Medalu „Zasłużony dla Nauki Polskiej *Sapientia et Veritas*” albo Medalu trzeciego stopnia – Brązowego Medalu „Zasłużony dla Nauki Polskiej *Sapientia et Veritas*”. Nie będzie natomiast mogła nosić odznaki Medalu na ubiorach roboczych i ochronnych oraz na ubiorach o charakterze sportowym.

W przypadku nadania Medalu osobie fizycznej pośmiertnie odznakę Medalu będzie obowiązany przechowywać w swoim miejscu zamieszkania członek rodziny albo w swojej siedzibie wnioskodawca. Osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca

osobowości prawnej, której nadano Medal, będzie obowiązana przechowywać odznakę Medalu w swojej siedzibie. W obydwu przypadkach odznaka Medalu ma być przechowywana w sposób zapewniający należyty szacunek.

Zgodnie z art. 364a ust. 9 ustawy w przypadku zniszczenia lub utraty odznaki Medalu lub legitymacji minister, na wniosek podmiotu, któremu nadano Medal, wydaje za opłatą odpowiednio odznakę Medalu lub duplikat legitymacji. Projektowane rozporządzenie w § 8 przewiduje, że ponowne wydanie odznaki Medalu lub wydanie duplikatu legitymacji będzie dokonywane w terminie 30 dni od dnia złożenia tego wniosku. Duplikat legitymacji będzie wydawany według wzoru obowiązującego w dniu wydania tego duplikatu. Na drugiej stronie tego dokumentu będzie zamieszczony wyraz „Duplikat”, natomiast na dole trzeciej strony – wyrazy „Oryginał podpisał”, a także wskazanie nazwy oraz imienia i nazwiska ministra, który podpisał oryginał legitymacji. Duplikat legitymacji będzie też musiał zostać opatrzony datą jego sporządzenia i czytelnym podpisem pracownika urzędu obsługującego ministra, który sporządził ten duplikat. Ponownie wydana odznaka Medalu i wydany duplikat legitymacji będą doręczane przesyłką rejestrowaną za pośrednictwem wyznaczonego operatora pocztowego.

Zgodnie z § 9 projektowanego rozporządzenia za ponowne wydanie odznaki Medalu będzie pobierana opłata w wysokości 150 zł, natomiast za wydanie duplikatu legitymacji – opłata w wysokości 50 zł. W myśl art. 364a ust. 10 ustawy powyższa opłata jest ustalana w wysokości kosztów ponownego wydania odznaki Medalu lub wydania duplikatu legitymacji, z tym że jej wysokość nie może przekraczać 5% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207), obowiązującego w danym roku kalendarzowym. Opłata stanowi dochód budżetu państwa. Proponowane wysokości opłat zostały określone z uwzględnieniem kosztu wytworzenia i ponownego wydania odznaki Medalu oraz wydania duplikatu legitymacji.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2022 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2023 r. (Dz. U. poz. 1952) wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę od dnia 1 stycznia 2023 r. będzie wynosiła 3 490 zł, a od dnia 1 lipca 2023 r. – 3 600 zł. Ustalona w projektowanym rozporządzeniu wysokość opłaty za ponowne wydanie odznaki Medalu i opłaty za wydanie duplikatu legitymacji nie przekracza zatem 5% minimalnego wynagrodzenia za pracę, które będzie obowiązywać w 2023 r., w którym po raz pierwszy mają

zostać nadane Medale i w którym potencjalnie może wystąpić okoliczność uzasadniająca ponowne wydanie odznaki Medalu lub wydanie duplikatu legitymacji.

W projektowanym rozporządzeniu określono, że opłata będzie wnoszona na rachunek bankowy urzędu obsługującego ministra, w dniu złożenia wniosku o ponowne wydanie odznaki Medalu lub o wydanie duplikatu legitymacji.

W art. 364a ust. 12 ustawy została przewidziana możliwość pozbawienia osoby fizycznej Medalu. Zgodnie z tym przepisem minister może pozbawić odznaczoną osobę Medalu z inicjatywy własnej albo na wniosek podmiotu, który uprzednio wnioskował o nadanie jej Medalu, jeżeli została ona skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo, za które wymierzono karę pozbawienia wolności, ograniczenia wolności albo grzywny.

Projektowane rozporządzenie określa w § 10 sposób postępowania w sprawie pozbawienia Medalu. W myśl tego przepisu minister, przed podjęciem rozstrzygnięcia w sprawie pozbawienia Medalu, zasięgnie opinii zespołu doradczego powołanego do oceny wniosków o nadanie Medalu. Odznaczona osoba fizyczna zostanie poinformowana o pozbawieniu Medalu pismem, które będzie zawierało również wezwanie do zwrotu, w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania, odznaki Medalu i legitymacji. Pismo będzie sporządzone w postaci papierowej i doręczone przesyłką rejestrowaną za pośrednictwem wyznaczonego operatora pocztowego. Zostanie ono również przekazane do wiadomości wnioskodawcy, jeżeli Medal został nadany w trybie wnioskowym.

W myśl § 11 projektowanego rozporządzenia wnioski o nadanie Medalu w roku 2023 składa się w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie rozporządzenia. Przepis ten umożliwi wnioskodawcom złożenie wniosków o uhonorowanie Medalem i wręczenie odznak Medalu podczas uroczystości z okazji Dnia Nauki Polskiej w roku 2023.

Przewiduje się, że projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) w uzasadnionych przypadkach akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym. Wejście

w życie projektowanego rozporządzenia w terminie niezapewniającym czternastodniowego *vacatio legis* jest podyktowane koniecznością pilnego wprowadzenia rozwiązań umożliwiających złożenie wniosków o uhonorowanie Medalem oraz nadanie Medalu w roku 2023. Proponowane rozwiązanie dotyczące terminu wejścia w życie projektowanego rozporządzenia z dniem następującym po dniu ogłoszenia jest dopuszczalne z punktu widzenia zasad demokratycznego państwa prawnego i uzasadnione interesem adresatów zawartych w nim norm prawnych.

Należy wskazać, że brak jest możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do wydania projektowanego rozporządzenia środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowane rozporządzenie nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Projektowane rozporządzenie nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowane rozporządzenie nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projektowane rozporządzenie nie jest sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.